

Eesti Muusikanõukogu - 30 aastat Eesti muusikamaastikul

Möödunud aastal tähistati Eesti Muusikanõukogu (EMN) 30. tegevusaastajuubelit. EMNi sünnipäevaks loetakse 13. juunit 1992. EMNi asutamise üks initsiaatoreid oli muusikateadlane Leo Normet, tema oli ka ühingu esimene president. Veel kuulusid esimesse juhatusse Reet Remmel (kultuuriministeerium), Peep Lassmann (Tallinna konservatoorium), Varda Rumessen (Eesti Kontsert) ja Andrus Küllastu (Eesti Arnold Schönbergi ühing). 1993. aasta 26. märtsist on EMN ka rahvusvahelise muusikanõukogu liige. Praegune Eesti Muusikanõukogu on mittetulundusühing, mille liikmeskonda kuulub 53 Eestis tegutsevat muusikainstitutsiooni. Aastatel 1995-2017 oli EMNi president Peep Lassmann, 2017. aastast alates Ivari Ilja. EMNi juhatuses on aegade jooksul olnud mitmed Eesti muusikaelu olulised tegijad. Kõige staažikamad liikmed on olnud Toomas Sittan - 19 aastat, ka EMNi asepresidendina, Marko Lõhmus - 17, Olav Ehala -15, Timo Steiner -11, Urvi Haasma, Marje Lohuaru ja Arne Saluveer - 9, Andres Uibo, Jaan-Eik Tulve, Jüri Leiten - 8, Vardo Rumessen, Reet Remmel ja Kristjan Hallik - 7 aastat. Praegu kuuluvad EMNi juhatusse Ivari Ilja (president, EMTA), Ott Maaten (asepresident, RO Estonia), Marko Lõhmus (Eesti Muusikafestivalid), Mihkel Poil (Noor Muusik MTÜ, Eestipianistide liit), Kaie Tanner (Eesti Kooriühing), Henry-David Varema (Eesti interpreetide liit) ja Endrik Üksvärav (Collegium Musicale MTÜ).

Järgnevalt mõtteid [IVARI ILJA](#) ettekandest “Eesti Muusikanõukogu 30” juubelikonverentsil “Eesti helikunsti ja muusikakultuuri arengusuunad”.

Eesti Muusikanõukogu eesmärk on algusest peale olnud muusikakultuuri puutavas olla partneriks riigile, luua ja tugevdada sidemeid muusikaorganisatsioonide, haridusasutuste ja professionaalsete muusikute vahel.

Üks olulisi missioone on olnud muusikaelu kitsaskohtadele lahenduste otsimine ning helikunsti ja muusikahariduse kvaliteedi arenguvõimaluste eest seismine. Aastatel 1995-2017 oli tollase EMNi presidendi Peep Lassmanni üks prioriteete EMTA ehituse lõpuleviimine saalikompleksi rajamise näol, mis

Muusika

16,17

Kultuuriministeerium
Rahvusoper Estonia
Estonia teater
Ott Maaten
Arvo Volmer
Ivari Ilja

võttis läbi vaidluste ja võitluste aega üle kahe aastakümne. EMN oli samuti aktiivne osaline aastakümneid kestnud olukorras Tallinna muusikakeskkooli kesklinna toomiseks ning G. Otsa nim Tallinna muusikakooli ja Tallinna balletikooli ruumiprobleemide lahendamiseks. Täna võime rõõmuga nentida, et Tallinna kesklinnas on nüüd neil õppeasutustel suurepärase Tallinna muusika- ja balletikool MUBA.

12. detsembril 2019. aastal korraldas EMN avaliku arutelu “Saalid vol 2”, kus olid kõne all muusikaelu jaoks vajalikud saalitüübid, praegune olukord, võimalikud uusehitused ja ümberkorraldused ning pikema perspektiiviga investeeringud muusikaelu jaoks hädavajalikku infrastruktuuri. EMN esitas nimekirja [RO Estonia](#) ja ERSO majade küsimused. Hiljem, 2021. aasta septembris lisati riigikogu otsusega nimekirja [RO Estonia juurdeehitus](#), mis annab lootust, et üle 70 aasta kestnud Estonia ruumiprobleem saab lahenduse ja me ei pea enam tulevikus muusikalavastusi jälgima tubase akustikaga saalis ja selleks sobimatu suurusega lavalt.

EMN on aastate jooksul sekkunud muusikapoliitilistesse küsimustesse, olgu selleks Klassikaraadio püsijäämine, Tallinna Kammerorkestri säilimine, kultuuripoliitika põhialuste väljatöötamine või hiljutine pöördumine Kaitseväge ning Politsei- ja Piirivalve orkestrite säilimise eest.

Oma tegevuse algaastatest peale on EMN korraldanud mitmesuguseid kontserte ja muusikasündmusi. Olgu siin mainitud neist mõned: 1993. aastal Tallinnas ja Tartus läbi viidud Norra muusika festival “Grieg 150”, kammermuusika päevad Tallinnas, Tartus, Pärnus ja Viljandis. Olulisteks ettevõtmisteks on EMNile saanud iga-aastased, Yehudi Menuhini poolt ellu kutsutud rahvusvahelise muusikapäeva tähistamisega seotud sündmused

1. oktoobril. Alates 2002. aastast on muusikanõukogu sellel päeval välja andnud oma muusikapreemiaid. 2008. aastast kuni tänaseni hakati muusikapreemiaid välja andma pidulikel galaõhtutel koostöös Kultuurkapitali helikunsti sihtkapitaliga. Austamisõhtut kannab üle ETV. EMNi muusikapreemia on aastate jooksul pälvinud väga paljud silmapaistvad Eesti muusikud ja kollektiivid, nagu Arvo Pärt, Veljo Tormis, Neeme Järvi, Paavo Järvi, [Arvo Volmer](#), Tõnu Kaljuste, Eri Klas, Jüri Alpernten, Peep Lassmann, Linda Madalik, Laine Leichter,

Toomas Siitan, Jaan Ross, Endel Lippus, Tiia Järg, Aile Asszonyi, Olav Ehala, Rein Rannap, Tallinna Kammerorkester, NYJD Ensemble jpt.

Alates 2013. aastast on EMN

1. oktoobril pakkunud ka ulatuslikke erineva rõhuasetusega "Muusikapäeva" kontserdiprogramme. Peale kontserdisaalide esinetakse sel puhul ka erilistes, teistmoodi paikades, nagu trammid, sauna vestibüül, kaubanduskeskused, bussijaamad, lennujaam või haiglad. Eriline tähelepanu on sel päeval kuulunud noortele ja lastele: interpreedid ja heliloojad külastavad koole, kohtuvad õpilaste ja õpetajatega.

EMN on kogu tegevuse vältel andnud välja välismaal Eesti muusikaelu tutvustamiseks mõeldud ingliskeelset väljaannet "Music in Estonia". 2004 aastal valmis ingliskeelne leksikon Eesti heliloojatest ja muusikategelastest "Who is Who in Estonian Music", 2007. ja 2008. aastal ilmus kaheköiteline "Eesti muusika biograafiline leksikon" koostöös Eesti Entsüklopeediakirjastusega.

2011. aastal korraldas EMN Tallinnas rahvusvahelise muusikanõukogu üldfoorumi ja peaassamblee "World Music Forum". 2015. aastal viis EMN läbi ja juhtis üleriigilist "Muusika-aasta" programmi.

EMNi ettepanekul ja pikaajalise koostöö tulemusena viidi sisse kultuuriministeeriumi toetusprogrammid festivalidele, konkurssidele ja trükistele. EMNil on olnud aktiivne osa kultuuriministeeriumist saadud erakorraliseks eelarveliseks toetuseks Eduard Tubina kogutud teoste välja andmiseks. EMNi aktiivse sekkumise ja töö tulemusena hakkas 2002. aastal ilmuma ajakiri Muusika, mida anti 2002-2005 välja EMNi egiidi all, kuni viidi riikliku korraldusega SA Kultuurileht väljaannete hulka.

Taevas EMNi kohal pole kunagi olnud päris pilvitu. Isegi riigikogus on paar korda kõlanud karm küsimus: millal ometi ükskord lõpetatakse selle organisatsiooni rahastamine? Üks solvunud minister on muusikanõukogu kultuuriministeeriumi eelarve realt ka maha tõmmanud, õnneks mitte kauaks. Ka Eesti ajakirjandus ja kultuurimeedia on aastate vältel muusikanõukogu mõnuga vaheda sule ja terava keelega nahutanud või ka lihtsalt maha vaikinud. Praegune Kultuurkapitali helikunsti sihtkapitali

koosseis vähendas võrreldes varasemate aastatega 2022. aasta EMNi tegevustoetust poole võrra, ja seda vaatamata 25-protsendilisele inflatsioonile ja heale raha laekumisele. Mis saab EMNist edasi? Küllap on see paljudest asjaoludest. Sellest, kuidas arenevad edasi meie riik ja ühiskond ja kui palju hakkab selles olema kohta tegelikule, tõelisele mitmekesisusele. Kas lõpuks peaks alles jääma vaid üks riigi poolt soovitud ja ohtralt rahastatud, teatud selge suunitluse ja sihtrühmaga, valdkondliku arenduskeskusena defineeritud organisatsioon, mis kõik teised enda alla painutab või nagu käopöög nad lõpuks pesast lihtsalt välja viskab?

24.-25. XI juubelikonverents "Eesti helikunsti ja muusikakultuuri arengusuunad"

Ettekanded

- Seppo Kimanen (Kuhmo kammermuusika festivali asutaja ja kauaaegne kunstiline juht) - "Klassikalise muusika jätkusuutlik tulevik"
- Henry-David Varema (EIL) - "Eesti interpret kodus ja välismaal"
- Märta-Matis Lill (EHL) - "Eesti helilooming teel tulevikku"
- Joanna Grotkowska (Euroopa Muusikanõukogu) - "Tänaused väljakutsed ja suundumused rahvusvahelises muusikaelus ning Euroopa muusikanõukogu roll selles valdkonnas" ■ [Ivari Ilja](#) (EMN, EMTA) - "Eesti Muusikanõukogu 30"
- Kristi Kiilu (EMTA) "Üldhariduse roll teadliku kontserdipubliku kujundamisel"
- Piret Rips-Laul (EML) - "Muusikaline huviharidus kui professionaalsuse taimelava"

Vestlusringid

"Eesti helikunsti hetkeseis". Paneelis osalesid Ivo Lille ([kultuuriministeerium](#)), Maarit Kangron (EK), Märta-Matis Lill (EHL), Marko Lõhmus (Eesti Muusikafestivalid), [Ott Maaten](#) (RO Estonia), Henry-David Varema (EMTA, EIL). Vestlustjuhtis [Ivari Ilja](#).

"Süvamuusika tänases Euroopa kultuuriruumis". Paneelis osalesid Paul Meyer zu Schwabedissen (Askonas Holt), Joanna Grotkowska (Euroopa muusikanõukogu), Esper Linnamägi (Eesti

Filharmonia Kammerkoor), Maarit Kangron (Eesti Kontsert).
Moderaator Henry-David Varema.

"Kõrgkoolieelne muusikaharidus Eestis: traditsioonid ja tulevik".
Paneelis osalesid Tõnis Lukas (haridusminister), Timo Steiner
(MUBA), Mihkel Poil (EMTA, EIL), Karin Veissmann (VHK MK),
Andres Teppo (EML). Moderaator Marko Lõhmus.

Eesti muusikakoolide liidu küsitlus "Huvikoolist
muusikakõrgkoolini. Muusikakoolide õpilaste tulevikuvaated".
Tutvustajad Piret Rips-Laul ja Kaie Tanner (EMTA, Eesti
Kooriühing).

Vestlusring "Eesti helikunsti hetkeseis". Vasakult: [Ivari Ilja](#), Ivo
Lille, Henry-David Varema, [Ott Maaten](#), Märt-Matis Lill, Marko
Lõhmus, Maarit Kangron.